

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 18.05.1973, sp. zn. 1 Cz 43/73, ECLI:CZ:NS:1973:1.CZ.43.1973.1

Číslo: 61/1973

Právní věta: K ručitelskému závazku jednoho z manželů nie je potrebný súhlas druhého manžela. Prevzatím ručitelského závazku jedným z manželů nevzniká spoločný ručitelský závazok obidvoch manželů.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 18.05.1973

Spisová značka: 1 Cz 43/73

Číslo rozhodnutí: 61

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Bezpodílové spoluvlastnictví manželů, Ručení

Předpisy: 99/1963 Sb. § 152

§ 145

§ 147

§ 155

§ 219

§ 255 40/1964 Sb. § 52

§ 56

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 61/1973 sb. rozh.

K ručitelskému závazku jednoho z manželů nie je potrebný súhlas druhého manžela.

Prevzatím ručitelského závazku jedným z manželů nevzniká spoločný ručitelský závazok obidvoch manželů.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 18. 5. 1973, [1 Cz 43/73](#))

Žalovaný T. L. uzavrel so žalovanou pobočkou Slovenskej štátnej sporiteľne 12. 2. 1971 zmluvu o pôžičke a obmedzení prevodu nehnuteľností. Podľa článku 12 tejto zmluvy žalobca J. P. prevzal ručenie za závazok T. L. podľa ustanovenia § 52 a nasl. O. z.

Žalobcovia J. P., a M. P. sa žalobou domáhali, aby súd vyslovil, že ručitelský závazok žalobcu J. P. je

neplatný, pretože sa týka vecí, ktoré sú v bezpodielovom spoluvlastníctve oboch žalobcov, a na jeho prevzatie nedala žalobkyňa M. P. súhlas podľa ustanovenia § 145 O. z.

Okresný súd v Nových Zámkoch rozsudkom určil, že „zmluva o pôžičke a obmedzení prevodu nehnuteľností, uzavretá medzi žalovanými dňa 12. 2. 1971, týkajúca sa 60 000 Kčs s prísl. na výstavbu domu žalovaného T. L., pokiaľ žalobca J. P. podpísal túto zmluvu ako ručiteľ a pokiaľ sa svojím podpisom zaviazal pohľadávku vyrovnať aj z vecí a z hodnoty bezpodielového spoluvlastníctva manželov, je neplatná“. V odôvodnení rozsudku sa poukazovalo na to, že pohľadávka veriteľa len jedného z manželov, ktorá vznikla za trvania manželstva, môže byť pri výkone rozhodnutia uspokojená i z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a že teda podpisom ručiteľského záväzku jedného z manželov vzniká, pokiaľ sa týka spoločných vecí manželov, záväzok aj pre druhého manžela. Keďže nejde o bežnú vec, je potrebný súhlas oboch manželov; ten však žalobkyňa M. P. nedala. V závere odôvodnenia však súd prvého stupňa uviedol, že žalobca J. P. naďalej zostáva ručiteľom ohľadne majetku a vecí, ktoré nepatria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Proti tomuto rozsudku odvolala sa žalovaná štátna sporiteľňa a žiadala, aby rozsudok bol zmenený a žaloba zamietnutá.

Krajský súd v Bratislave napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Vychádzal z tých istých záverov súdu prvého stupňa, poznamenal však, že v prípade výkonu rozhodnutia bude možno nárok žalovanej uspokojiť aj z predmetov tvoriacich bezpodielové spoluvlastníctvo žalobcov.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že uvedenými rozsudkami súdov obidvoch stupňov bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Súdy obidvoch stupňov vychádzali pri svojom rozhodovaní z ustanovenia § 145 O. z. Podľa § 145 ods. 1 O. z., bežné záležitosti týkajúce sa spoločných vecí v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov môže vybavovať každý z manželov. V ostatných záležitostiach je potrebný súhlas oboch manželov, inak je právny úkon neplatný. Toto ustanovenie sa vzťahuje na vybavovanie záležitostí týkajúcich sa spoločných vecí, teda na dispozíciu spoločnými vecami a na správu spoločných vecí. Právny úkon, ktorým niektorý z manželov disponoval spoločnou vecou alebo vykonával jej správu, ak nešlo o bežnú záležitosť, je teda bez súhlasu druhého manžela neplatný.

Žalobcovia J. P. a M. P. sa však domáhajú vyslovenia, že je neplatný právny úkon, ktorým žalobca J. P. bez súhlasu svojej manželky (žalobkyne M. P.) prevzal ručenie za záväzok žalovaného T. L. podľa ustanovenia § 52 a nasl. O. z., teda právny úkon, ktorým prevzal voči žalovanej štátnej sporiteľni povinnosť, že jej pohľadávku uspokojí, ak ju neuspokojí žalovaný T. L.

Prevzatie takejto povinnosti by vyžadovalo súhlas manželky iba v tom prípade, keby ho bolo možno považovať za záležitosť týkajúcu sa spoločných vecí.

Z ustanovenia § 147 O. z., podľa ktorého pohľadávka veriteľa len jedného z manželov, ktorá vznikla za trvania manželstva, môže byť pri výkone rozhodnutia uspokojená i z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vyvodil súd prvého stupňa, že podpisom ručiteľského záväzku vzniká záväzok aj pre druhého manžela. Tento záver je však mylný. Podpisom ručiteľského záväzku jedným z manželov vzniká tento záväzok iba tomuto jedinému manželovi a veriteľ v prípade, že dlžník pohľadávku neuspokojil, hoci bol na to vyzvaný, môže sa domáhať jej splnenia na ručiteľovi. Nemôže sa však domáhať splnenia voči ručiteľovej manželke, a to ani v tom prípade, keby táto bola dala na prevzatie ručiteľského záväzku súhlas. Prevzatie ručiteľského záväzku jedným z manželov nie

je teda právnym úkonom, ktorý by bolo možno charakterizovať ako dispozíciu so spoločnou vecou alebo vykonávanie správy spoločných vecí oboch manželov, ale ide o úkon spadajúci do výlučnej dispozičnej sféry každého z manželov osobitne. Týmto úkonom sa totiž nezakladajú druhému manželovi žiadne práva ani povinnosti.

Na tomto nemení nič ani ustanovenie § 147 O. z. Aj v tomto ustanovení sa totiž naďalej považuje za zaviazaného z pohľadávky voči jednému z manželov iba tento manžel, upravuje sa iba spôsob uspokojenia tejto pohľadávky pri výkone rozhodnutia, a to tak, že sa pripúšťa jej uspokojenie aj z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva oboch manželov, nie však z výlučného osobitného majetku druhého manžela.

Právnym úkonom, ktorým jeden z manželov preberá ručiteľský záväzok, nevzniká teda v žiadnom prípade spoločný ručiteľský záväzok oboch manželov, ale dotýčny manžel sa stáva samostatným individuálnym ručiteľom práve tak, ako je samostatným dlžníkom, ak si napr. vypožičal peniaze na akýkoľvek účel alebo ak spôsobil niekomu škodu a pod. Druhý manžel sa nestáva ani tu osobným dlžníkom; iba spoločný majetok manželov sa stáva so zreteľom na ich bezpodielový vzťah k tomuto majetku možným zdrojom uspokojenia veriteľa jedného z manželov.

Iba z toho dôvodu, že pri prípadnom vymáhaní ručiteľského záväzku jedného z manželov bude veriteľ môcť dosiahnuť uspokojenie eventuálne predajom vecí, ktoré nepatria výlučne veriteľovi, ale sú predmetom bezpodielového spoluvlastníctva ručiteľa a jeho manželky, nemožno vyvodzovať, že prevzatie ručiteľského záväzku je záležitosťou, ktorá – ako nie bežná – vyžaduje pre svoju platnosť súhlas druhého manžela. Druhý manžel bude síce prípadne povinný trpieť pri súdnom výkone rozhodnutia uspokojenie zo spoločného majetku, nestáva sa však podľa ustanovenia § 145 ods. 2 O. z. spoluručiteľom.

Preto nebolo možno vyhlásiť úkon, ktorým žalobca prevzal ručiteľský záväzok, za neplatný.

Žaloba smerovala k určení, že ručiteľský záväzok žalobcu je neplatný. V tomto rozsahu však súd prvého stupňa žalobe nevyhovel, pretože vo výroku svojho rozsudku vyslovil, že tento záväzok je neplatný iba potiaľ, pokiaľ sa žalobca svojím podpisom zaviazal vyrovnáť pohľadávku druhej žalovanej aj z vecí a z peňazí v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Zrejme teda mienil súd prvého stupňa ponechať ručiteľský záväzok žalobcu v platnosti, pokiaľ by mal žalobca ručiť majetkom, ktorý má vo svojom osobitnom vlastníctve. Takéto štiepenie dlžníkovho majetku na substrát, z ktorého možno dosiahnuť uspokojenie, a na substrát, z ktorého uspokojenie dosiahnuť nemožno, neprichádza pri ručení do úvahy. Uspokojenia sa možno domáhať podľa ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku o výkone rozhodnutia z majetku toho, voči komu sa plnenie vymáha, pričom z tohto majetku sú vylúčené iba veci výslovne uvedené v ustanoveniach § 321 a § 322 O. s. p.

Veci, ktoré má povinný v bezpodielovom spoluvlastníctve, sú majetkom povinného, pričom každý z bezpodielových vlastníkov je nositeľom všetkých práv a povinností vyplývajúcich z bezpodielového spoluvlastníctva spoločnej veci. Majetok, ktorý je v bezpodielovom spoluvlastníctve, je teda majetkom každého z oboch manželov, a akékoľvek pochybnosti v tomto smere vylučujú ustanovenia § 147 O. z. a § 255 ods. 2 O. s. p.

Súd teda nemohol obmedziť ručiteľský záväzok žalobcu v tom smere, z akého majetku ručiteľa smie byť uspokojený.

Tento nedostatok neodstránil ani súd druhého stupňa, ktorý v odôvodnení svojho rozsudku konštatoval, že obmedzenie vyslovené v prvostupňovom rozsudku je neúčinné v prípade, že proti žalobcovi bude nariadený výkon rozhodnutia, rozsudok súdu prvého stupňa však aj s týmto obmedzením potvrdil.

Súdy svojimi rozsudkami porušili teda zákon v ustanoveniach § 52 až § 56 a § 145 ods. 1 O. z. a § 152 ods. 2 a § 155 O. s. p. a súd druhého stupňa aj v ustanovení § 219 O. s. p.